

PERSVRIJHEIDSFONDS

JAARVERSLAG 2021

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Persvrijheidsmonitor 2021	3
Zaken die het fonds steunt in 2021	4
Bestuur	5
Grondleggers en Ondersteuners	6
Doelstellingen.....	7
ANBI.....	8
Subsidieaanvraag.....	9
Jaarrekening 2021 Stichting Persvrijheidsfonds.....	10

Voorwoord

Kijkend naar het aantal zaken dat met steun van het Persvrijheidsfonds gevoerd kon worden, lijkt 2021 een rustig jaar. Maar schijn bedriegt. De persvrijheid staat niet alleen in verre ondemocratische oorden onder druk, ook in Nederland voelen we als samenleving dat er werk aan de winkel is.

Deels is dat terug te zien in cijfers, maar we leiden het ook af uit niet-kwantificeerbare signalen die de maatschappij ons geeft. Nederland daalde voor het derde jaar op rij een plekje op de jaarlijkse ranglijst van landen met de meeste persvrijheid. We zijn inmiddels afgezakt naar de zesde plaats. Die daling is onder meer te wijten aan de gebrekkige wijze waarop overheidsinformatie wordt gedeeld en het aantal gevallen waarin politie het werk van journalisten heeft belemmerd, in plaats van de vrijheid van handelen te bevorderen.

De afnemende veiligheid van journalisten is ook terug te zien in het aantal meldingen bij de Balie Persvrijheid en in de stroom nieuwsberichten die melding maken van fysieke en digitale bedreigingen. De maatschappij verruwt en een beroepsgroep die zich bij uitstek richt op de beschrijving van die trend, moet er blijkbaar meer en meer rekening mee houden zelf ook onderdeel van het slagveld te worden.

Dat is een trieste ontwikkeling, óók omdat die kan leiden tot zelfcensuur en het wegblijven van al te gevoelige onderwerpen. Daarmee kan een toch al kwalijke ontwikkeling nog onwenselijker worden.

Alle reden dus om de veiligheid van journalisten hoog op de agenda te houden. Als Persvrijheidsfonds blijven we het - samen met vertegenwoordigers van de beroepsgroep - agenderen bij de overheid. We wijzen de verantwoordelijken op Rijks-, provinciaal en lokaal niveau op hun taak de vrijheid van nieuwsgaring te garanderen. Dat zal niet direct alle incidenten uitbannen, zo vrezen we. En juist daarom kunnen ook komende jaren de journalisten die op een of andere manier geraakt zijn in de uitoefening van hun zo belangrijke werk, op onze steun rekenen.

Bart Brouwers
Voorzitter Stichting Persvrijheidsfonds

Persvrijheidsmonitor 2021

De persvrijheid staat wereldwijd onder druk. Ook in Nederland is sprake van een neerwaartse trend. Nederland daalde voor het derde jaar op rij een plekje op de jaarlijkse ranglijst van landen met de meeste persvrijheid. In drie jaar tijd is Nederland afgezakt van de derde naar de zesde plaats. Er is kritiek op de gebrekkige wijze waarop overheidsinformatie wordt gedeeld, en de veiligheid van journalisten is een belangrijk aandachtspunt. De overheid heeft als taak de vrijheid van nieuwsgaring te garanderen. In een aantal gevallen werd het werk van journalisten echter juist belemmerd door de politie.

De Europese Commissie rapporteert jaarlijks over de rechtsstaat in Nederland, en noemde in 2021 als aandachtspunten: toegang tot overheidsinformatie, bedreigingen van journalisten, en het openbaar maken van eigendomsstructuren van media.

Het aantal meldingen van Nederlandse journalisten die zich bedreigd voelden of die met fysiek geweld te maken kregen, is in 2021 meer dan verdubbeld ten opzichte van het jaar daarvoor. Stalken en stelselmatige intimidatie kwam ook vaak voor.

Ook internationaal is er veel aandacht voor bedreigingen van journalisten. De Europese Commissie publiceerde in 2021 een aanbeveling over het waarborgen van de bescherming, de veiligheid en de weerbaarheid van journalisten en andere mediaprofessionals. De Europese ministers voor de media en informatiesamenleving hebben in juni 2021 een resolutie aangenomen inzake de veiligheid van journalisten. Daarin zetten de ministers zich in voor het opstellen van nationale *action plans* om de veiligheid van journalisten effectiever te maken.

Persvrijheidsmonitor via: www.persvrijheidsfonds.nl

Juridische analyse 2021: www.persvrijheidsfonds.nl

Zie ook www.nvj.nl en www.persvrijheid.nl

Zaken die het fonds steunt in 2021

Persvrijheidsfonds steunt journalist tegen oproep als getuige

15-06-2021

Het Openbaar Ministerie heeft een journalist opgeroepen om te getuigen in een strafzaak. Het Persvrijheidsfonds steunt de journalist omdat het fonds van mening is dat de rechtbank en het OM onvoldoende rekening hebben gehouden met de onafhankelijke positie van journalisten. Het verplichten van een journalist om als getuige op te treden veroorzaakt een inbreuk op artikel 10 EVRM. Ook komt de positie van de onafhankelijke journalisten in het gedrang alsook de persoonlijke veiligheid.

Het Persvrijheidsfonds is van mening dat de journalistieke vrijheid belemmerd wordt omdat ook andere en/of toekomstige bronnen door deze getuige verklaring zodanig kunnen worden afgeschrikt om met journalisten te praten, dat je kunt spreken van het zogenaamde 'chilling effect'.

Persvrijheidsfonds steunt fotograaf René Hendriks in bodemprocedure

01-07-2021

Het Persvrijheidsfonds steunt fotograaf René Hendriks die een bodemprocedure is gestart tegen een groot winkelcentrum omdat hij de toegangsvereiste tot het winkelgebied bij de rechter wil laten toetsen.

Het Persvrijheidsfonds is van mening dat het waardevol is om een rechterlijk antwoord te krijgen op de vraag tot waar de openbare ruimte strekt waar de pers verslag moet kunnen doen.

Het Persvrijheidsfonds steunt de journalist in de juridische kosten van deze principiële zaak waarin een beroep wordt gedaan op de vrijheid van nieuwsgaring.

Persvrijheidsfonds steunt uitgever in hoger beroepsprocedure

16-11-2021

Het Persvrijheidsfonds steunt uitgever Peter Voskuil die een hoger beroepsprocedure is gestart tegen JISKEFET. Het bestuur van het Persvrijheidsfonds is van mening dat de rechter in Kort Geding in haar oordeel het belang van een vrije pers onvoldoende meeweegt bij de beperkingen, die het de uitgever bij de publicatie van het boek oplegt. Journalisten moeten ongehinderd kunnen publiceren over een persoon, bedrijf of organisatie, ook indien hierop een merkrecht rust. Anders zouden ongeautoriseerde biografieën of kritische publicaties over personen, bedrijven of organisaties in het gedrang kunnen komen.

Het Persvrijheidsfonds steunt de uitgever in de juridische kosten van deze principiële zaak waarin een beroep wordt gedaan op de vrijheid van meningsuiting.

Bestuur

Het bestuur van het Persvrijheidsfonds wordt gevormd door:

- **Bart Brouwers**, voorzitter, hoogleraar journalistiek in Groningen, eigenaar van het Europese journalistieke platform Innovation Origins.
- **Thomas Bruning**, secretaris, algemeen secretaris NVJ, jurist.
- **Mariëtte Wolf**, mediahistoricus en programmaleider van het onderzoek Dekolonisatie, geweld en oorlog in Indonesië, 1945-1950. Oud-directeur van het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten en van het Persmuseum.
- **Wilma Haan**, adjunct-hoofdredacteur van NOS Nieuws. Eerder was zij freelance verslaggever, redacteur en later adjunct-hoofdredacteur NU.nl, chef bij Het Parool, directeur Open State Foundation en bestuurslid/voorzitter a.i. van de NVJ.
- **Ward Wijndelts**, hoofdredacteur Vrij Nederland, werkte van 2001-2017 voor [NRC Media](#). Daarvoor was hij literair verslaggever voor [NRC Handelsblad](#), ook was hij plaatsvervangend chef bij nrc.next.
- **Marcella Bredeveld**, werkzaam bij NRC Media en verantwoordelijk voor duurzaamheidsbeleid binnen moederbedrijf Mediahuis. Eerder adjunct-hoofdredacteur NRC, chef Binnenland en redacteur Economie bij NRC.

Grondleggers en Ondersteuners

Grondleggers

Het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren en de Nederlandse Vereniging van Journalisten zijn de grondleggers van het Persvrijheidsfonds, de komende jaren ook materieel.

Onderstaande partijen ondersteunen of hebben in het verleden bijgedragen aan de middelen van het Persvrijheidsfonds.

Ondersteuners

- Stichting Democratie en Media
- Stimuleringsfonds voor de Journalistiek
- Nederlandse Publieke Omroep
- Het Financieele Dagblad
- Regionale Publieke Omroep (RPO), voorheen stichting ROOS
- NTR, voorheen Nederlandse Programma Stichting (NPS)
- Stichting Reprorecht
- RTL Nieuws
- IFJ - International Federation of Journalists
- Sanoma Media
- Kennedy van der Laan Advocaten & Notarissen
- Talpa TV, voorheen SBS Productions B.V.

Doelstellingen

De Stichting Persvrijheidsfonds heeft de volgende doelstellingen:

- Het entameren en ondersteunen van juridische procedures die een principieel karakter hebben en die het de beroepsgroep mogelijk blijven maken in zoveel mogelijk vrijheid haar werk te kunnen doen;
- Het verdedigen van de persvrijheid in de ruimste zin van het woord;
- Gelden ter beschikking te stellen voor het voeren van principiële procedures, die persvrijheid van de Nederlandse media en meer specifiek het werken van die media in de meest optimale ongehinderde omstandigheden mogelijk moeten maken;
- Het -onder meer in rechte- kunnen aanvechten en/of bestrijden van alle door overheid of anderen direct of indirect opgeworpen belemmeringen, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Statuten

www.persvrijheidsfonds.nl

Reglementen

www.persvrijheidsfonds.nl

ANBI

Stichting Persvrijheidsfonds is per 1 juli 2019 door de belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Omdat alle ANBI's per 1 januari 2014 een publicatieplicht hebben vindt u op deze pagina alle gegevens van Stichting Persvrijheidsfonds op een rijtje.

De officiële naam: Stichting Persvrijheidsfonds

KvK-nummer: 34286584

Fiscaalnummer: 818650850

Post- en bezoekadres:

Johannes Vermeerstraat 22
1071 DR Amsterdam

Telefoonnummer: 020-303 9700

Emailadres: mail@persvrijheidsfonds.nl

Doelstelling

Het Persvrijheidsfonds staat voor het verdedigen van de persvrijheid in de ruimste zin van het woord en voor het starten en ondersteunen van juridische procedures met een principieel karakter. Tevens staat het Persvrijheidsfonds voor het -onder meer in rechte- kunnen aanvechten en/of bestrijden van alle door de overheid of anderen direct of indirect opgeworpen belemmeringen.

Alle relevante gegevens zijn te vinden in de jaarverslagen vanaf 2009 tot en met 2019. In de jaarverslagen vindt u onder andere informatie over:

- het bestuur van de stichting en de beloning;
- een actueel verslag van activiteiten;
- de balans en de staat van baten en lasten.

Beleidsplan 2019–2023: www.persvrijheidsfonds.nl

Subsidieaanvraag

Een verzoek om een financiële bijdrage in een juridische procedure wordt in beginsel gedaan door de betrokken journalist of het betrokken medium. Uiteraard kunt u de aanvraag van een nadere toelichting laten voorzien door een gemachtigd advocaat/jurist.

Wij verzoeken u bij uw aanvraag minimaal in te gaan op de volgende drie punten:

1. Op welke wijze wordt (worden) u en/of daarmee uw vakgenoten belemmerd in de uitoefening van het vak?
2. Indien relevant: in hoeverre heeft u zelf voldaan aan de correcte en zorgvuldige uitoefening van het vak?
3. Voor welk bedrag zoekt u steun bij het fonds en hoe groot is dat bedrag ten opzichte van de totale kosten van de procedure? Wordt uw zaak door anderen gesteund, dan willen we graag weten wie de medefinanciers zijn en tegen welk bedrag.

Als aan u subsidie wordt toegekend zal het bestuur van het Persvrijheidsfonds duidelijk aangeven per wanneer de subsidie ingaat en voor welke procedure deze bestemd is.

De door het Persvrijheidsfonds toegezegde financiële bijdrage moet binnen twee jaar na afronding van de desbetreffende procedure gedeclareerd worden bij het fonds anders komt de bijdrage te vervallen.

Als er relevante stukken zijn die uw aanvraag kunnen onderbouwen wilt u deze dan meezenden? Wilt u de aanvraag tevens voorzien van uw e-mailadres en telefoonnummer? De aanvraag kan per post of per e-mail ingediend worden bij het Persvrijheidsfonds.

Contact

Stichting Persvrijheidsfonds
Postbus 75997
1070 AZ Amsterdam

Telefoon : 020-3039700 (via de NVJ-centrale)
E-mail : mail@persvrijheidsfonds.nl

Jaarrekening 2021 Stichting Persvrijheidsfonds

Balans per 31 december		2021	2020
ACTIVA			
Vorderingen en overlopende activa	(1)	€ 3.862	€ 53.302
Liquide middelen	(2)	€ 73.452	€ 70.947
Totaal		€ 77.314	€ 124.249
PASSIVA			
<i>Eigen Vermogen</i>			
Algemene reserve	(3)	€ 61.264	€ 71.749
Kortlopende schulden	(4)	€ 16.050	€ 52.500
Totaal		€ 77.314	€ 124.249
Staat van baten en lasten		2021	2020
Baten			
Baten van particulieren	(5)	€ 485	€ 50
Baten van bedrijven	(6)	€ 500	
Baten van andere organisaties zonder winststreven	(7)	€ 9.611	
Som van de baten		€ 10.596	€ 50
Lasten			
Besteed aan de doelstelling	(8)	€ 17.288	€ 7.500
Kosten beheer en administratie	(9)	€ 3.794	€ 3.733
Som van de lasten		€ 21.081	€ 11.233
Saldo voor financiële baten en lasten		€ -10.485	€ -11.183
Saldo financiële baten en lasten	(10)	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten		€ -10.485	€ -11.183
Bestemming saldo van baten en lasten			
Ottrekking aan Algemene reserve		€ -10.485	€ -11.183

Toelichting op de balans

(1) Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
NVJ, voorgesloten bedrag	€ 3.862	€ 3.302
Nog te ontvangen subsidie		
- van <i>lira</i>	€ -	€ 25.000
- van <i>Stimuleringsfonds v/d J.</i>	€ -	€ 25.000
Nog te ontvangen rente		€ -
	€ 3.862	€ 53.302

De subsidie voor het project Juridische Balie Persvrijheid is door het Persvrijheidsfonds aangevraagd. Het project is uitgevoerd door de NVJ en derhalve is de ontvangen subsidie overgemaakt naar de NVJ.

(2) Liquide middelen

	31-12-2021	31-12-2020
ING betaalrekening	€ 3.387	€ 882
ING spaarrekening	€ 70.065	€ 70.065
	€ 73.452	€ 70.947

De onder de liquide middelen opgenomen banktegoeden zijn direct opvraagbaar.

(3) Algemene reserve

	31-12-2021	31-12-2020
Stand per 1 januari	€ 71.749	€ 82.933
Resultaat boekjaar	€ -10.485	€ -11.183
Stand per 31 december	€ 61.264	€ 71.749

(4) Kortlopende schulden

	31-12-2021	31-12-2020
NVJ, Balie Persvrijheid	€ -	€ 50.000
Rob Hornstra	€ -	€ 2.500
R. Hendriks	€ 5.000	
Oproep journalist als getuige	€ 5.000	
M. de Swart	€ 6.050	
	€ 16.050	€ 52.500

De kortlopende schulden bestaan uit toezeggingen die binnen 1 jaar in rechte afdwingbaar zijn.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(5) Baten van particulieren

	2021	2020
Donaties via Whydonate.eu	€ 475	
G.F. Hoogervorst	€ 10	
V.A.J Koperdraat		€ 50
	€ 485	€ 50

(6) Baten van bedrijven

	2021	2020
Bind Film B.V.	€ 500	

(7) Baten van andere organisaties zonder winststreven

	2021	2020
St.Persprijs Jacques van Veen	€ 9.611	

(8) Besteed aan de doelstelling

	2021	2020
Olivier Middendorp		€ 5.000
Rob Hornstra	€ 1.238	€ 2.500
R. Hendriks	€ 5.000	
Oproep journalist als getuige	€ 5.000	
M. de Swart	€ 6.050	
	€ 17.288	€ 7.500

(9) Kosten beheer en administratie

	2021	2020
Bestuurskosten	€ 55	
Bankkosten betaalrekening	€ 109	€ 103
Persvrijheidsmonitor	€ 3.630	€ 3.630
	€ 3.794	€ 3.733

(10) Saldo financiële baten en lasten

	2021	2020
Rente van ING spaarrekening	€ -	€ -